

1. ชื่อผลงาน / โครงการพัฒนา: การพัฒนาระบบบริการทันตกรรมเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทางทันตกรรม กลุ่มผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูง ในเขตอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

2. สรุปผลงานโดยย่อ

กลุ่มงานทันตกรรมได้ดำเนินงานพัฒนาระบบบริการทันตกรรมเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการทางทันตกรรมของผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงในเขตอำเภอป่าพะยอม มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการให้บริการและการวางระบบการส่งต่อผู้ป่วยเพื่อเข้ารับบริการทางทันตกรรมที่คลินิกทันตกรรม จากการทำดำเนินงานในช่วงปีงบประมาณ 2566–2568 พบว่าผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ปีงบประมาณ 2566 เท่ากับร้อยละ 46.30 ต่อมาปี 2567 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53.30 และปี 2568 ลดลงเป็นร้อยละ 51.02 และจำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการบริการทางทันตกรรม ปี 2566 เท่ากับร้อยละ 9.61 ต่อมาปี 2567 ลดลงเป็นร้อยละ 7.93 และในปี 2568 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.75 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาระบบบริการและการปรับปรุงกระบวนการทำงานสามารถช่วยเพิ่มการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยได้ แต่อาจมีปัจจัยบางอย่างที่ส่งผลทำให้ในบางปีงบประมาณได้ผลลัพธ์ที่ลดลง ทั้งนี้ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและติดตามผลอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

3. ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลป่าพะยอม

4. ชื่อสมาชิกทีม: นายวัน	จันแดง	ตำแหน่งทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
นางสาวชนิษฐา	พรหมเกิด	ตำแหน่งทันตแพทย์ชำนาญการ
นางสาวอภิสมัย	ชินกาญจน์โรจน์	ตำแหน่งทันตแพทย์ปฏิบัติการ
นางเนาวรัตน์	ปานสุด	ตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน

5. เป้าหมาย: 1. เพื่อเพิ่มร้อยละผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก
2. เพื่อเพิ่มร้อยละผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการบริการทางทันตกรรม

6. ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ

ผู้ป่วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพช่องปาก โดยเฉพาะโรคปริทันต์ ฟันผุ และการสูญเสียฟัน ซึ่งอาจส่งผลต่อการควบคุมโรคเรื้อรังได้ อย่างไรก็ตาม ในเขตอำเภอป่าพะยอมพบว่าผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวยังเข้าถึงบริการตรวจสุขภาพช่องปากและบริการทันตกรรมในสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ สาเหตุอาจมาจากการเชื่อมโยงระบบบริการระหว่างคลินิกโรคเรื้อรังกับงานทันตกรรมที่ยังไม่เป็นระบบ ผู้ป่วยบางส่วนยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพช่องปาก รวมทั้งมีข้อจำกัดด้านเวลาและความสะดวกในการเข้ารับบริการ ส่งผลให้ผู้ป่วยจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการตรวจและดูแลสุขภาพช่องปากอย่างต่อเนื่อง จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบบริการทันตกรรมเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยกลุ่มดังกล่าวให้มากขึ้น

7. กิจกรรมการพัฒนา

ปีงบประมาณ		ปีงบประมาณ 2566		ปีงบประมาณ 2567		ปีงบประมาณ 2568	
		กิจกรรม/การเปลี่ยนแปลง	ระยะเวลาการให้บริการ	กิจกรรม/การเปลี่ยนแปลง	ระยะเวลาการให้บริการ	กิจกรรม/การเปลี่ยนแปลง	ระยะเวลาการให้บริการ
ประเภทการให้บริการ	● การตรวจสุขภาพช่องปากผู้ป่วยผู้เบาหวานและความดันโลหิตสูง	- ตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วย NCD ที่รพ.ป่าพะยอม ในวันที่ผู้ป่วยมารับยาที่รพ.	- เฉพาะช่วงเช้า - วันจันทร์ พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ - เดือน ช่วงที่ 1: ต.ค.-ธ.ค. ช่วงที่ 2: มี.ค.-พ.ค.	- ตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วย NCD ที่รพ.ป่าพะยอม ในวันที่ผู้ป่วยมารับยาที่รพ. - ออกให้บริการตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วย NCD ที่ รพ.สต.ในวันที่ผู้ป่วยมารับยา	- เฉพาะช่วงเช้า - วันจันทร์ พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ - เดือน ช่วงที่ 1: ต.ค.-ธ.ค. ช่วงที่ 2: มี.ค.-พ.ค.	- ตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วย NCD ที่รพ.ป่าพะยอม ในวันที่ผู้ป่วยมารับยาที่รพ. - ออกให้บริการตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วย NCD ที่ รพ.สต. ในวันที่ผู้ป่วยมารับยา - ปรับแก้ไขแบบฟอร์มลงข้อมูลตรวจสุขภาพช่องปากผู้ป่วย NCD ให้ง่ายต่อการบันทึก - มีการคีย์ข้อมูลผู้ป่วยลงระบบทันที ทำให้สามารถตรวจสุขภาพช่องปากผู้ป่วยได้ทั้งช่วงเช้าและบ่าย	- ช่วงเช้า-บ่าย - วันจันทร์ พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ - เดือน ช่วงที่ 1: ต.ค.-ธ.ค. ช่วงที่ 2: มี.ค.-พ.ค.
	● การให้บริการทางทันตกรรมแก่ผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่คลินิกทันตกรรม	- แนะนำให้ผู้ป่วยคลินิก NCD มารับบริการทางทันตกรรมที่คลินิกทันตกรรมด้วยตนเอง	- เปิดบริการทันตกรรมทุกวัน รับผู้ป่วย 6 คน ต่อทันตแพทย์ 1 คน	- แนะนำให้ผู้ป่วยคลินิก NCD มารับบริการทางทันตกรรมที่คลินิกทันตกรรมด้วยตนเอง	- เปิดบริการทันตกรรมทุกวัน รับผู้ป่วย 6 คน ต่อทันตแพทย์ 1 คน	- แนะนำให้ผู้ป่วยคลินิก NCD มารับบริการทางทันตกรรมที่คลินิกทันตกรรมด้วยตนเอง - ผู้ป่วยคลินิก NCD ที่รพ. สามารถขอรับนัดเพื่อเข้ารับบริการทางทันตกรรมที่คลินิกทันตกรรม	- เปิดบริการทันตกรรมทุกวัน รับผู้ป่วย 6 คน ต่อทันตแพทย์ 1 คน

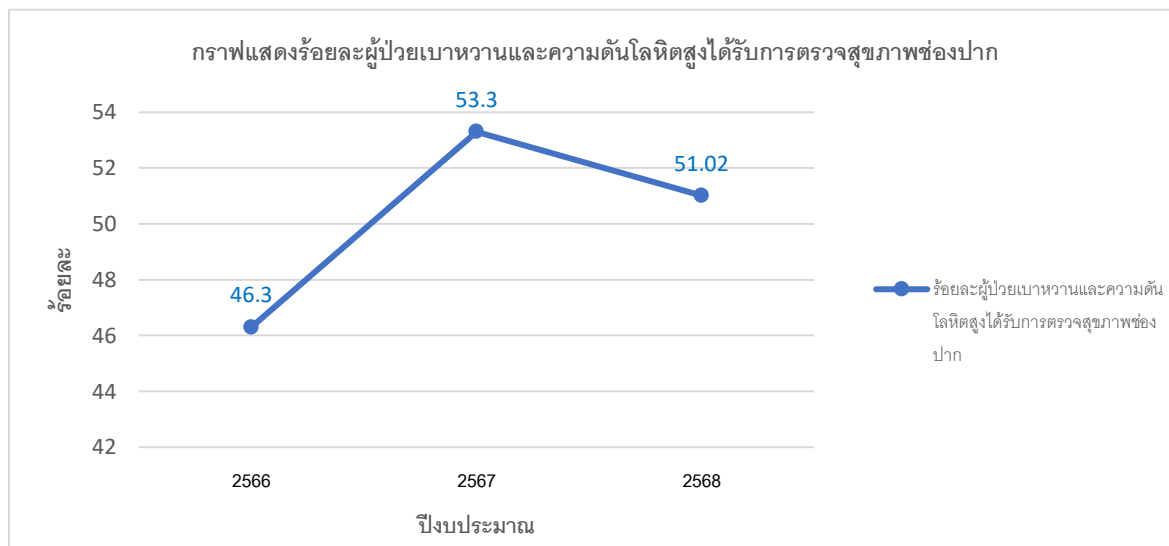
ปีงบประมาณ		ปีงบประมาณ 2566		ปีงบประมาณ 2567		ปีงบประมาณ 2568	
		กิจกรรม/การเปลี่ยนแปลง	ระยะเวลาการให้บริการ	กิจกรรม/การเปลี่ยนแปลง	ระยะเวลาการให้บริการ	กิจกรรม/การเปลี่ยนแปลง	ระยะเวลาการให้บริการ
						- ผู้ป่วยคลินิก NCD ที่ รพ.สต. สามารถขอรับนัดเพื่อเข้ารับบริการที่คลินิกทันตกรรม	
ปัญหาที่พบระหว่างการดำเนินงาน		- มีผู้ที่มารับบริการทางทันตกรรมด้วยตัวเองจำนวนน้อย - การตรวจสุขภาพช่องปากในกลุ่มผู้ป่วย NCD ยังไม่ครอบคลุมในพื้นที่รพ.สต.		- มีการเปลี่ยนระบบคีย์ข้อมูลผู้ป่วยของรพ. ทำให้บางครั้งลงข้อมูลไม่ครบถ้วน และการส่งต่อข้อมูลไม่ครบถ้วน ส่งผลทำให้จำนวนผู้ป่วยเบาหวานที่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปากลดลง - จำนวนบุคลากรให้บริการทางทันตกรรมลดลง (เรียนต่อ)		- จำนวนบุคลากรให้บริการทางทันตกรรมลดลง (ย้าย) - ผู้ป่วยสูงอายุส่วนใหญ่ ไม่ต้องการรับนัด เนื่องจากมารับบริการทันตกรรมลำบาก	

8. การวัดผลและผลของการเปลี่ยนแปลง:

1. จำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้รับบริการทั้งหมด	จำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก (ราย)	อัตราร้อยละ
2566	3,348	1,550	46.30
2567	3,528	1,879	53.30
2568	3,250	1,658	51.02

*ข้อมูลจากระบบ HospitalOS ของรพ.ป่าพะยอม เฉพาะผู้ป่วยที่ได้รับการบริการที่คลินิกทันตกรรม รพ.ป่าพะยอม

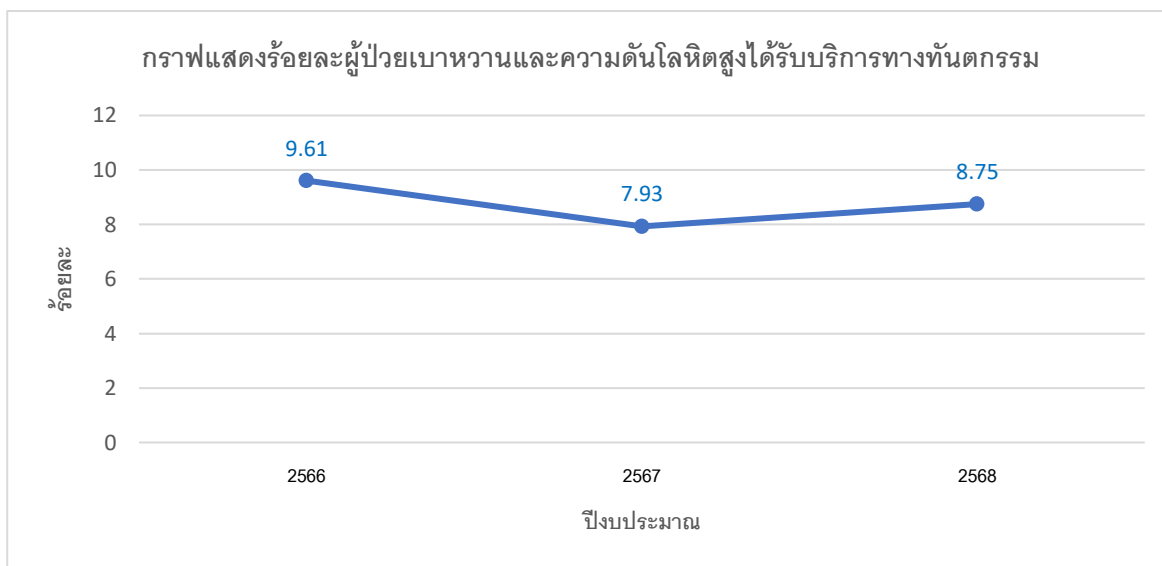

2. จำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่ได้รับการบริการทางทันตกรรม

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงการตรวจสุขภาพช่องปาก (ราย)	จำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการบริการทางทันตกรรม (ราย)	อัตราร้อยละ
2566	1,550	149 (367 ครั้ง)	9.61
2567	1,879	149 (386 ครั้ง)	7.93
2568	1,658	145 (380 ครั้ง)	8.75

*ข้อมูลจากระบบ HospitalOS ของรพ.ป่าพะยอม เฉพาะผู้ป่วยที่ได้รับการบริการที่คลินิกทันตกรรม รพ.ป่าพะยอม

*บริการทางทันตกรรม ได้แก่ งานอุดฟัน ขูดหินปูน ถอนฟัน และทำฟันเทียมเท่านั้น

ผลการดำเนินงานพบว่า ปีงบประมาณ 2566–2568 พบว่าผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก มีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ ปีงบประมาณ 2566 เท่ากับร้อยละ 46.30 ต่อมาปี 2567 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 53.3 และในปี 2568 ลดลงเป็นร้อยละ 51.02 และจำนวนผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่ได้รับการทางทันตกรรม ปีงบประมาณ 2566 เท่ากับร้อยละ 9.61 ต่อมาปี 2567 ร้อยละ 7.93 และในปี 2568 เท่ากับ 8.75

9. โอกาสการพัฒนา

1. เพิ่มการออกให้บริการตรวจสุขภาพช่องปากและให้บริการทางทันตกรรมในกลุ่มผู้ป่วย NCD ที่รพ.สต. เพื่อให้สะดวกต่อการเข้ารับบริการทันตกรรมในกลุ่มผู้ป่วยสูงอายุ
2. พัฒนาระบบติดตามผู้ป่วย เช่น การจัดทำรายชื่อผู้ป่วย NCD ที่ยังไม่ได้รับการตรวจสุขภาพช่องปาก
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในชุมชน เช่น อสม. หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในการประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังเข้ารับการตรวจสุขภาพช่องปากมากขึ้น

10. บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงที่ได้รับการบริการทันตกรรม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเดิม จึงทำให้จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการทางทันตกรรมไม่เพิ่มขึ้น
2. การดำเนินงานเพิ่มการเข้าถึงบริการทันตกรรมในผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงจำเป็นต้องมีการวางแผนและติดตามงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลการดำเนินงานในแต่ละปีอาจมีความเปลี่ยนแปลงได้ หากขาดการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ
3. การสื่อสารและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คลินิกโรคเรื้อรังและงานทันตกรรม มีความสำคัญ หากมีระบบประสานงานที่ชัดเจนจะช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการบริการมากขึ้น
4. การนำข้อมูลผลการดำเนินงานในแต่ละปีมาวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการทำงาน ช่วยให้สามารถพัฒนาระบบบริการให้เหมาะสมและเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงบริการของผู้ป่วยได้มากขึ้น

11. การติดต่อกับทีมงาน: นางสาวชนิษฐา พรหมเกิด

E-mail : khanittha4288@gmail.com